

**NV-Neurologiset
vammaisjärjestöt**

Palvelut tutuiksi / Tietoisku palvelusuunnitelmasta ja kuntoutussuunnitelmasta

Turku

26.5.2014

Hanna-Mari Hanhiala sosiaalityöntekijä
Lihastautiliitto ry

PALVELUSUUNNITELMA JA KUNTOUTUSSUUNNITELMA

1. Suunnitelmallisuus ja arviointi
2. Kaikkien valmistauduttava
3. Tehdään kirjallisesti
4. Muutetaan tarvittaessa

Palvelusuunnitelma

Valmistautuminen
palvelutarvekartoitukseen ja
palvelusuunnitelman tekemiseen

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista

Palvelu- ja hoitosuunnitelma 7 §:

”Sosiaalihuoltoa toteutettaessa **on laadittava palvelusuunnitelma**.... tai muu vastaava suunnitelma, jollei kysymyksessä ole tilapäinen neuvonta tai ohjaus tai jollei suunnitelman laatiminen muutoin ole ilmeisen tarpeetonta.”

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista...

Itsemääräämisoikeus ja osallistuminen 8 §:

”Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on **ensisijaisesti otettava huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide** ja muutoinkin kunnioitettava hänen **itsemääräämisoikeuttaan**.

Asiakkaalle on annettava mahdollisuus **osallistua** ja **vaikuttaa** palvelujen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Asiakasta koskeva asia on käsiteltävä ja ratkaistava siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan

Palvelusuunnitelma vammaispalvelulaki

Vammaispalvelulaki 3 §

- Palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittely on aloitettava viimeistään 7. arkipäivänä yhteydenotosta
- Tehtävä palvelutarveselvitys
- Tarvittavien palvelujen ja toimitoimien selvittämiseksi **laadittava palvelusuunnitelma ilman aiheetonta viivästystä**

Palvelusuunnitelman tavoitteet

- Saada selville asiakkaan ja hänen perheensä elämäntilanne, tarpeet ja mielipiteet
- Muodostaa yhteistyössä eri tahojen kanssa kokonaisnäkemys asiakkaan tilanteesta
- Välittää kunnalliseen palvelujärjestelmään tietoa palveluiden tarpeesta

Palvelusuunnitelman tavoitteet...

- Tuloksena parhaimmillaan asiakkaan, kunnan sosiaalihuollon sekä muiden tahojen sitoutuminen yhteiseen prosessiin

- Sosiaalihuollon laatima (usein kunnan sosiaalityöntekijä) yhteisen palvelusuunnitelmapalaverin pohjalta
- Mukana olevat tahot valitaan tilannekohtaisesti, asiakkaan tahtoa kuunnellen
- Palvelutarvekartoitus mielellään asiakkaan kotona, ainakin pitäisi olla kotikäynti

- EI JURIDISESTI SITOVA

Ennen palvelusuunnitelmapalaveria

Pohjatyön tekeminen ennen palaveria tärkeää

1. Yleistilanteen selvittäminen
 - mieti omat tarpeesi
 - voit käyttää apuna erilaisia avuntarvekartoituksen työvälineitä: esim. Paavo (Invalidiliitto), Avun päiväkirja (Aspa)
2. Tarvittavat lausunnot; lääkärin, fysioterapeutin tai muiden asiantuntijoiden lausuntoja tueksi toimintarajoitteista, selviämisestä, tarpeista
3. Tarvittavat osallistujatahot
 - keitä haluat ja olisi syytä olla mukana
4. Kokoontumispaikka
 - palvelutarvekartoitus kotona, tai ainakin sosiaalityöntekijän olisi hyvä tehdä kotikäynti

Omien tarpeiden kartoitus

- Mitä haluan tehdä?
 - päivittäin
 - viikoittain
 - kuukausittain
 - silloin tällöin

- Minkä asioiden toteuttamiseen tarvitsen toisen henkilön apua, kuljetusta, muuta palvelua, taloudellista tukea tms.
- Mieti omia tarpeita ja toiveita
- Älä mieti olemassa olevia palveluja

Omien tarpeiden kartoitus

- Palvelusuunnitelman pohjana ovat ne asiat, joita kukin ihminen **itse haluaisi** tehdä,
- mutta joita hän **vammansa vuoksi ei voi tehdä kuten vammattomat ihmiset,**
- vaan **tarvitsee toisen ihmisen apua,** muuta **palvelua** tai **taloudellista tukea** voidakseen toteuttaa tarpeensa
- Tavanomaiset elämän toiminnot
- KIRJAA YLÖS TARPEESI ja TOIVEESI

Mitä on tavanomainen elämä ?

Mihin suomalaiset käyttävät aikaansa?

Tilastokeskuksen ajankäyttötutkimus:

Ansiotyö, koulunkäynti, opiskelu
Television katselu
Kotitaloustyöt
Ruokailu
Seurustelu tuttavien kanssa
Lukeminen
Peseytyminen, pukeutuminen
Liikunta ja ulkoilu
Vapaa-ajan matkat
Harrastukset
Ostokset, asiointi
Huoltotyöt

Kotitöihin liittyvät matkat
Lasten hoito
Muut kotityöt
Työmatkat
Seurustelu perheen kanssa
Kulttuuri- ja huvitilaisuudet
Radion kuuntelu
Osallistuva toiminta
Vapaa-ajan opiskelu matkoineen
Muut erittelemättömät asiat

Vammaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet tehdä samoja asioita kuin muut tekevät

Palvelut ja tuet

Tarpeiden ja toiminnan pohjalta mietitään, mikä palvelu tai tuki mahdollistaa toiminnan.

Voidakseni laittaa ruokaa tarvitsen toisen henkilön apua kuumien astioiden siirtelemiseen, nesteiden siirtämiseen ja kaatamiseen

henkilökohtainen apu

Päästäkseni kokoukseen tarvitsen auton ovelta ovelle

kuljetuspalvelu

Voidakseni pestä pyykkiä, tarvitsen isomman altaan matalammalle

asunnon muutostyöt

Sisältöä arkeen ja sosiaalisia suhteita

päivätoiminta

Palvelut ja tuet

Kirjataan palvelusuunnitelmaan palvelut

- miten toteutetaan
- mietitään määrät (tuntia, kertaa, euroa)
- Palvelutarpeen kartoitus tärkeä mietittäessä tunteja, kertoja, euroja

Maksut / maksuttomuus olisi hyvä näkyä suunnitelmassa
Asiakkaalle tulevat kokonaiskustannukset

Palvelusuunnitelman sisältö

Suunnitelmaan **kirjataan sosiaalihuollon palvelut**

- **esimerkiksi** sosiaalihoitolain, vammaispalvelulain, kehitysvammalain, päivähoito, omaishoito
- mm. asuntoon, liikkumiseen ja henkilökohtaiseen apuun liittyvät palvelut

Voidaan kirjata KELA:n ja terveydenhuollon palveluita sekä muita tarpeellisia palveluita, jotta saadaan kokonaiskuva tilanteesta

- esim. **kuntoutussuunnitelma**

Seuraava tarkistamisajankohta voidaan kirjata suunnitelmaan.

Tarkistettava aina kun palvelutarpeet muuttuvat

Palvelusuunnitelman sisältö

Palvelusuunnitelmassa ainakin:

- Laatijat; ketkä olivat paikalla laatimassa
- Vastuuhenkilöt; kuka vastaa asiasta
- Kuvaus asiakkaan nykytilanteesta
- Selvitys tarvittavista palveluista ja tukitoimista
- Yksityiskohtainen suunnitelma palvelu- ja tukitarpeisiin vastaamisesta
- Suunnitelman arviointi ja tarkastaminen
- Allekirjoitukset ja tiedoksianto

Muista

Palvelusuunnitelma

- On suunnitelma
- Ei juridinen sopimus
- Ei päätös palveluista ja tukitoimista
- Pyritään yhteiseen näkemykseen ja sopimukseen
Jos olet erimieltä, pyydä kirjaamaan se suunnitelmaan

Palveluja ja tukia on aina haettava erikseen

KUNTOUTUSSUUNNITELMA

Lääkinnällinen kuntoutus (terveydenhuoltolaki 27§ ja 29§)

Vastuu lääkinällisen kuntoutuksen toteutumisesta on kunnalla terveydenhuoltolain mukaan

- Poikkeuksena Kelan tai muiden lakisääteisten järjestelmien (työtapaturma, liikennevahinko) lääkinällinen kuntoutus

Kuntoutus järjestettävä viivytyksettä, kun potilaan työ- ja toimintakykyä voidaan edistää tai palauttaa

KUNTOUTUSSUUNNITELMA

Lääkinnällinen kuntoutus (terveydenhuoltolaki 27§ ja 29§)

Kunta vastaa, että kuntoutus muodostaa tarpeenmukaisen hoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden

Kunnan terveydenhuolto laatii **aina yksilöllisen** kuntoutussuunnitelman yhteistyössä kuntoutujan kanssa

- tarve, tavoitteet ja sisältö

Laatimisesta vastaa lääkäri

Lääkinnällinen kuntoutus

terveydenhuoltolaki 29§

Lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluu:

1. kuntoutusneuvonta ja kuntoutusohjaus
2. potilaan toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi
3. kuntoutustutkimus, jonka avulla selvitetään potilaan kuntoutusmahdollisuuksia
4. toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäävät terapiat sekä muut tarvittavat kuntoutumista edistävät toimenpiteet
5. apuvälinepalvelut
6. sopeutumisvalmennus
7. 1—6 kohdassa tarkoitetuista tarpeellisista toimenpiteistä koostuvat kuntoutusjaksot laitos- tai avohoidossa.

Valmistautuminen kuntoutussuunnitelman laadintaan

Potilaan kannattaa valmistautua uuden tai päivitettävän kuntoutussuunnitelman laatimiseen

1. Oma näkemys tarpeesta

- miten selviydyn työssä ja/tai arjessa
- missä toiminnoissa vaikeuksia tai puutteita minkälaista hankaluutta

2. Lausunnot aiemmasta toteutuneesta kuntoutuksesta esim. palautteet fysioterapeutilta

Valmistautuminen kuntoutussuunnitelman laadintaan

- 3) Oma palaute aiemmasta toteutuneesta kuntoutuksesta
- mistä ja miten itse kokenut hyötynensä

- 4) Omat toiveet tulevasta kuntoutuksesta

- 5) Mahdolliset muutokset esim. työssä, arjessa ja perhesuhteissa

- 6) Muut osallistujat
- perheenjäsen, toiminta-, puhe- tai fysioterapeutti

Kuntoutussuunnitelma

Kuntoutussuunnitelmassa ovat mukana vähintään nämä asiat:

- Kuntoutustarpeen perusta:
kuntoutujan vika, vamma tai sairaus sekä nykyinen elämäntilanne
- Kuntoutuksen tavoitteet
- Kuntoutuksen keinot ja toimenpiteet
- Vastuunjako
- Aikataulu
- Suunnitelma kuntoutuksen seurannasta

Kuntoutussuunnitelma kirjallisesti

Suunnitelma voi olla kirjattuna esimerkiksi

1. Terveystieteiden omaan käyttöön sairauskertomuslehdelle
2. Vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen suunnitelma laaditaan joko Kelan kuntoutussuunnitelmalomakkeeseen tai B-lääkäriinlausuntoon
3. Kelan muuhun kuntoutukseen ja vakuutusyhtiöille B-lääkäriinlausuntolomakkeelle
4. Lisäksi se voi olla kirjattuna sosiaalitoimessa palvelusuunnittelulomakkeeseen

Kuntoutussuunnitelma Kelan kuntoutuksessa

1. Vaikeavammaisten lääkinällinen kuntoutus
 - esim. vaativat ja/tai pitkäaikaiset laitos- ja avokuntoutusjaksot

2. Harkinnanvarainen lääkinällinen kuntoutus
 - esim. kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit
 - yksilölliset laitoskuntoutusjaksot

Kuntoutussuunnitelma vaikeavammaiselle

Miten sairaus, vika tai vamma aiheuttaa huomattavia vaikeuksia tai räsitusta selviytyä kotona, koulussa, työelämässä sekä muissa elämäntilanteissa ?

Miten lapsi suoriutuu askareista suhteessa ikätoverien kehitykseen?

Miten kuntoutuksen odotetaan turvaavan tai parantavan selviytymistä jokapäiväisistä toiminnoista?

→ kirjattava suunnitelmaan

Vaikeavammaisen kuntoutussuunnitelman sisältö

1. Toimintakyvyn kuvaus ja toimintakyvyn arvioimiseksi käytetyt arviointimenetelmät
2. Sairautta koskevat tiedot (sairaus, vika tai vamma) ja potilaan elämäntilanne
3. Sairauden aiheuttama lääketieteellinen ja toiminnallinen haitta päivittäisissä toiminnoissa, työssä, opiskelussa tai muussa vastaavassa
4. Kuntoutuksen tavoitteet, yhdyshenkilöt, seurantamenetelmät ja hoitovastuu

Vaikeavammaisen kuntoutussuunnitelman sisältö...

5. Suositeltavat kuntoutustoimenpiteet sekä niiden ajoitus, kesto, käyntitiheys, toteuttaja

6. Aiemmin kuntoutus ja sen tulokset esim. Kelan kuntoutus tai muut tukitoimet, kuten vammaispalvelut

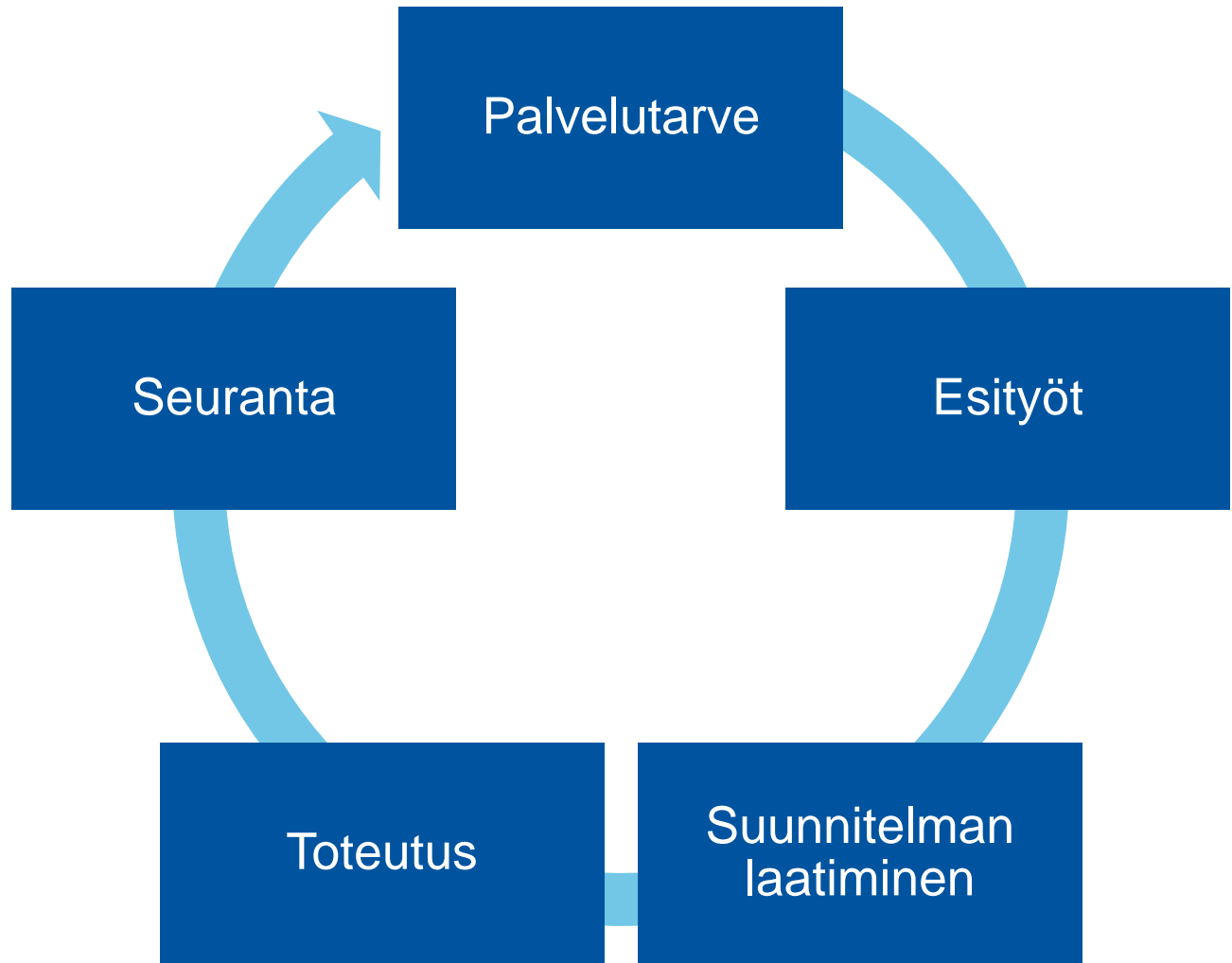

7. Tarvittaessa perustelut omaisten tai läheisten osallistumisesta kuntoutukseen

8. Muut tarpeelliset tiedot esim. palvelusuunnitelma

9. Suunnitelman laatijoiden yhteystiedot

Neurologiset vammaisjärjestöt

- Ylläpitää ja edistää yhteistoimintaa jäsenjärjestöjensä sekä muiden vammais- ja kansanterveysjärjestöjen, viranomaisten ja muiden yhteisöjen kesken.
- Hyvä elämä neurologisesti sairaille ja vammaisille on NV-järjestöjen yhteinen tavoite

Neurologisiin vammaisjärjestöihin kuuluu 14 järjestöä

ADHD-liitto

Aivoliitto

Autismi- ja Aspergerliitto

Aivovamma-liitto

Epilepsialiitto

Lihastautiliitto

Suomen MG-yhdistys

Suomen Parkinsonliitto

Suomen CP-liitto

Muistiliitto

Suomen MS-liitto

Suomen Tourette- ja OCD-yhdistys

Suomen Migreeniyhdistys

Suomen Narkolepsia yhdistys

**NV-Neurologiset
vammaisjärjestöt**

KIITOS

Osaavaa
kansalaistoimintaa

OK-opintokeskus